

Z A K O N

O DOPUNI ZAKONA O VRAĆANJU ODUZETE IMOVINE I OBEŠTEĆENJU

Član 1.

U Zakonu o vraćanju oduzete imovine i obeštećenju („Službeni glasnik RS”, br. 72/11, 108/13, 142/14, 88/15 – US, 95/18 i 153/20) posle člana 50. dodaju se naziv člana i član 50a koji glase:

„Javna elektronska evidencija nepokretnosti za koje je podnet zahtev

Član 50a

Agencija uspostavlja i vodi, u elektronskom obliku, javno dostupnu evidenciju nepokretnosti za koje je podnet zahtev za vraćanje oduzete imovine ili obeštećenje po ovom zakonu, kao i za nepokretnosti za koje je podnet zahtev za vraćanje oduzete imovine po Zakonu o otklanjanju posledica oduzimanja imovine žrtvama holokausta koje nemaju živih zakonskih naslednika.

Evidencija iz stava 1. ovog člana omogućava pretragu najmanje prema:

- 1) katastarskoj opštini;
- 2) broju katastarske parcele;
- 3) broju predmeta Agencije;
- 4) statusu postupka.

Agencija je dužna da evidenciju iz stava 1. ovog člana vodi ažurno i da svaku promenu podataka unese bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana nastanka promene.

Evidencija iz stava 1. ovog člana ne može sadržati podatke o ličnosti koji nisu neophodni za ostvarivanje svrhe evidencije.

Podaci iz evidencije iz stava 1. ovog člana dostupni su bez naknade na internet stranici Agencije.

Agencija i Republički geodetski zavod dužni su da obezbede tehničku usklađenost podataka iz evidencije iz stava 1. ovog člana sa podacima koji se vode u katastru nepokretnosti.”.

Član 2.

Podaci o ličnosti koji se obrađuju na osnovu ovog zakona obrađuju se samo u obimu koji je neophodan za identifikaciju predmeta restitucije, nepokretnosti i statusa postupka, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Javna dostupnost podataka ne može se koristiti za objavljivanje podataka o ličnosti koji nisu neophodni za ostvarivanje cilja ovog zakona.

Član 3.

Nadzor nad izvršavanjem obaveza Agencije za restituciju iz člana 1. ovog zakona vrši ministarstvo nadležno za poslove finansija.

Član 4.

Agencija za restituciju uspostavlja i čini javno dostupnom evidenciju iz člana 1. ovog zakona u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 5.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o dopuni Zakona o vraćanju oduzete imovine i obeštećenju sadržan je u članu 97. tačka 2) Ustava Republike Srbije, kojim je utvrđeno da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje ostvarivanje i zaštitu sloboda i prava građana, kao i u članu 97. tačka 17) Ustava, kojim je utvrđeno da Republika Srbija uređuje i druge odnose od interesa za Republiku Srbiju.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakonom o vraćanju oduzete imovine i obeštećenju („Službeni glasnik RS”, br. 72/11, 108/13, 142/14, 88/15 – US, 95/2018 i 153/2020) uređeni su uslovi, način i postupak vraćanja oduzete imovine i obeštećenja za imovinu koja je oduzeta primenom propisa o nacionalizaciji, agrarnoj reformi, konfiskaciji i drugih propisa donetih nakon Drugog svetskog rata.

Postupak po zahtevima za vraćanje oduzete imovine i obeštećenje sprovodi Agencija za restituciju.

Važećim zakonom već je predviđeno vođenje elektronske evidencije o podnetim zahtevima, kao i objavljivanje određenih podataka o tim zahtevima. Međutim, postojeći način vođenja i objavljivanja podataka ne obezbeđuje u dovoljnoj meri jednostavan, sistematizovan i pretraživ pristup informacijama o konkretnim nepokretnostima koje su obuhvaćene postupcima restitucije.

Poseban problem predstavlja činjenica da zainteresovana lica često nemaju mogućnost da jednostavnom pretragom prema katastarskoj opštini i broju katastarske parcele utvrde da li je određena nepokretnost predmet postupka vraćanja oduzete imovine ili obeštećenja i koji je status tog postupka. Ovo pitanje je od posebnog značaja za pravnu sigurnost, imajući u vidu da postojanje postupka vraćanja oduzete imovine ili obeštećenja može biti od značaja za raspolaganje nepokretnošću i za pravni položaj lica koja nameravaju da steknu ili na drugi način raspolazu određenim pravom na nepokretnosti.

Zbog toga je neophodno unaprediti postojeći sistem tako što će se uspostaviti posebna, javno dostupna i pretraživa elektronska evidencija nepokretnosti obuhvaćenih zahtevima za vraćanje oduzete imovine ili obeštećenje.

Imajući u vidu da se postupci po zahtevima za vraćanje oduzete imovine sprovode i na osnovu Zakona o otklanjanju posledica oduzimanja imovine žrtvama Holokausta koje nemaju živih zakonskih naslednika, predloženim rešenjem obuhvataju se i nepokretnosti za koje su podneti zahtevi u skladu sa tim zakonom. Na ovaj način obezbeđuje se jedinstven i celovit pristup javnosti podataka o nepokretnostima koje su obuhvaćene postupcima vraćanja oduzete imovine.

Cilj predloženog zakona je povećanje transparentnosti postupaka restitucije i jačanje pravne sigurnosti u pogledu nepokretnosti koje su obuhvaćene zahtevima za vraćanje oduzete imovine ili obeštećenje. Ovaj cilj se ostvaruje omogućavanjem građanima i drugim zainteresovanim licima lakog i besplatnog pristupa podacima o nepokretnostima obuhvaćenim postupcima restitucije, pretrage podataka prema konkretnoj katastarskoj parceli, kao i obezbeđivanjem ažurnosti podataka o statusu postupaka. Predloženo rešenje doprinosi unapređenju transparentnosti rada Agencije za restituciju, smanjenju rizika prilikom raspolaganja nepokretnostima i jačanju pravne sigurnosti učesnika u pravnom prometu, uz istovremeno obezbeđivanje

javnosti podataka u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Zadržavanje postojećeg načina objavljivanja podataka iz evidencija ne bi otklonilo uočene nedostatke u pogledu dostupnosti i pretraživosti podataka, dok uređivanje ovog pitanja podzakonskim aktom ne bi bilo dovoljno, imajući u vidu da se predloženim rešenjem ustanovljavaju obaveze organa javne vlasti u pogledu uspostavljanja i vođenja javne evidencije, kao i pravila o javnosti i obradi podataka.

Zbog toga se predloženim zakonom uspostavlja posebna javna elektronska evidencija nepokretnosti obuhvaćenih zahtevima za restituciju.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Članom 1. Predloga zakona dodaje se novi član 50a, kojim se propisuje obaveza Agencije za restituciju da uspostavi i vodi javno dostupnu elektronsku evidenciju nepokretnosti za koje je podnet zahtev za vraćanje oduzete imovine ili obeštećenje, kao i za nepokretnosti za koje je podnet zahtev za vraćanje oduzete imovine po Zakonu o otklanjanju posledica oduzimanja imovine žrtvama holokausta koje nemaju živih zakonskih naslednika.

Propisuje se da evidencija omogućava pretragu najmanje prema katastarskoj opštini, broju katastarske parcele, broju predmeta Agencije za restituciju i statusu postupka. Na ovaj način zainteresovanom licu omogućava se da neposredno, bez podnošenja posebnog zahteva organu, proveriti da li je određena nepokretnost obuhvaćena postupkom restitucije.

Predviđa se obaveza Agencije da evidenciju održava ažurnom i da svaku promenu podataka unese bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana nastanka promene.

Takođe se propisuje da evidencija ne može sadržati podatke o ličnosti koji nisu neophodni za ostvarivanje njene svrhe. Ovim rešenjem se uspostavlja ravnoteža između javnog interesa za transparentnost postupaka restitucije i prava na zaštitu podataka o ličnosti.

Predviđa se i obaveza Agencije za restituciju i Republičkog geodetskog zavoda da obezbede tehničku usklađenost podataka iz javne evidencije sa podacima koji se vode u katastru nepokretnosti.

Članom 2. Predloga zakona propisuje se da se podaci o ličnosti obrađuju samo u obimu neophodnom za identifikaciju predmeta restitucije, nepokretnosti i statusa postupka, čime se primenjuje načelo minimizacije podataka i sprečava nepotrebno objavljivanje podataka o ličnosti. Javna dostupnost podataka mora biti ograničena na ono što je neophodno za ostvarivanje cilja zakona i mora biti u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Članom 3. Predloga zakona propisuje se da nadzor nad izvršavanjem obaveza Agencije za restituciju u pogledu uspostavljanja, vođenja i ažuriranja javne elektronske evidencije vrši ministarstvo nadležno za poslove finansija. Na ovaj način obezbeđuje se institucionalni nadzor nad izvršavanjem navedenih obaveza.

Članom 4. Predloga zakona propisuje se rok za uspostavljanje i javno objavljivanje elektronske evidencije nepokretnosti iz člana 1. ovog zakona.

Članom 5. Predloga zakona propisuje se da zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

IV. FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona potrebno je obezbediti sredstva za uspostavljanje, održavanje i tehničko unapređenje javne elektronske evidencije.

Imajući u vidu da Agencija za restituciju već vodi elektronsku evidenciju predmeta i zahteva, očekuje se da se značajan deo aktivnosti može realizovati korišćenjem postojećih informacionih sistema i raspoloživih kadrovskih kapaciteta.

Dodatna sredstva mogu biti potrebna za uspostavljanje javnog interfejsa za pretragu, tehničko povezivanje sa sistemima Republičkog geodetskog zavoda, usklađivanje i migraciju podataka, kao i za mere informacione bezbednosti i održavanje sistema.

Tačan iznos potrebnih sredstava zavisiće od tehničkog rešenja, obima podataka koji će biti obuhvaćeni evidencijom i načina povezivanja sa postojećim informacionim sistemima.

Sredstva za sprovođenje zakona obezbeđivaće se u budžetu Republike Srbije, u okviru sredstava koja su već opredeljena za rad Agencije za restituciju i Republičkog geodetskog zavoda, odnosno u okviru sredstava koja će za ove namene biti planirana u skladu sa zakonom kojim se uređuje budžetski sistem.

Predloženim zakonom ne stvaraju se nove obaveze Republike Srbije u pogledu isplate obeštećenja ili vraćanja imovine, niti se uvode nova prava koja bi imala neposredne finansijske posledice po budžet Republike Srbije.

V. OBJAŠNJENJE RAZLOGA ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Predlaže se donošenje zakona po hitnom postupku, u skladu sa članom 167. Poslovnika Narodne skupštine, imajući u vidu da bi njegovo nedonošenje po hitnom postupku moglo da prouzrokuje štetne posledice na ostvarivanje prava lica po osnovu Zakona o vraćanju oduzete imovine i obeštećenju.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE
1. Organ državne uprave, odnosno drugi ovlašćeni predlagač propisa

Narodni poslanik Dane Stanojčić

2. Naziv propisa

Predlog zakona o dopuni Zakona o vraćanju oduzete imovine i obeštećenju
 Proposal of the Law on Supplements to the Law on Property Restitution and Compensation

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):

- a) Odredba Sporazuma koja se odnosi na normativnu sadržinu propisa,
- b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma,
- v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,
- g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,
- d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

- a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,
- b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,
/
- v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,
- g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost,
- d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

/

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

/

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

/

8. Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti.

/

Beograd, 21. avgust 2026. godine

Potpis ovlašćenog predlagača propisa

Dane Stanojčić